

Huddinge

Yttrande inriktningsärende 2022- 2024 Bygglovs- och tillsynsnämnden

Innehåll

Sammanfattning	4
Nämndspecifik omvärldsanalys	4
Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet	8
Mål, indikatorer och målvärden	9
Taxor och avgifter	9
Investeringar	10
Lokalresursplan	11

Sammanfattning

Inriktningsärendet beskriver de ekonomiska förutsättningarna för planeringsperioden 2022-2024 och innehåller preliminär ekonomiplan för kommunen och kommunkoncernen, preliminära budgetramar för nämnder och preliminär investeringsplan för kommunkoncernen.

Bygglövs- och tillsynsnämnden preliminära budgetramar för 2022-2024 innehåller ingen kompensation för pris- och löneökningar. Förvaltningens verksamhet genomsyras av en kultur av ständiga förbättringar med kontinuerliga effektiviseringar som innebär att ramuppräknning för pris- och löneökningar kommer att kunna hanteras inom given budgetram. Några exempel på de effektiviseringar som genomförs är kontinuerligt förbättringsarbete riktat mot det digitala tjänsteutbud som erbjuds invånare och företagare i syfte att minska administrativ handpåläggning och ge en större tillgänglighet. Intern kvalitetssäkring genomförs genom kontinuerlig översyn av rutiner och styrdokument och kartläggning av processer för att skapa än mer effektiva arbetsflöden. Under året har förvaltningen utifrån modellen tjänstedesign påbörjat ett arbete med att kartlägga resan för sökande i bygglövsprocessen respektive kunderna inom miljötillsyn i syfte att utveckla och organisera stöd och rådgivning utifrån deras upplevelse.

Med stöd från digitaliseringspotten genomförde förvaltningen dels ett innovationsprojekt tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter AB inom området ”Sakernas Internet” och dels ett utvecklingsprojekt i syfte att ta fram ett mobilt tillsynsverktyg. Båda projekten syftar i förlängningen till att effektivisera verksamheten och möta de behov och möjligheter som realiserandet av den ”Smarta staden” kan innebära.

Bygglövs- och tillsynsnämnden tilldelas en volymuppräknning med 165 tkr till 2022, 459 tkr till 2023 och med 542 tkr till 2024. Nämnden förväntar sig ett antal förändringar till följd av ändrad lagstiftning samt förändringar i befolkningsstrukturen de närmaste åren vilket får till följd att förändringar av taxor behöver göras och att en viss uppräknning av nämndens budgetram behövs. Dessutom behöver vissa av taxorna justeras i enlighet med prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Totalt kommer 2,3 mnkr behöva tillskjutas nämndens budget för att möta förändringarna.

Bygglövs- och tillsynsnämndens investeringsbehov för perioden 2022-2024 uppgår till 3,3 mnkr fördelat på 0,7 mnkr 2022, 2,2 mnkr 2023 och 0,4 mnkr 2024. Investeringsbehovet är i huvudsak kopplat till digitaliseringar av olika slag.

Bygglövs- och tillsynsnämnden har identifierat behov av att se över vissa mål, målvärden och indikatorer utifrån uppföljning av nämndens mål och indikatorer i nuvarande verksamhetsplan.

Nämndspecifik omvärldsanalys

Bostadsanpassning

Antal äldre i samhället förväntas öka, personer över 80 år prognostiseras öka med 17,5 % i Huddinge kommun inom planeringsperioden, vilket också leder till att behovet av att göra bostadsanpassningar kommer att öka. Förutom en ren volymökning i antalet ärende sker också en kostnadsökning. Ökning av kostnader kring detta är inte kopplade till de resurser förvaltningen behöver för att handlägga ärenden utan de kostnader som finns för material och de som utför

anpassningarna. Bygglövs- och tillsynsnämndens bedömning är att ovanstående volymförändring kräver en ramhöjning med 0,5 mnkr från 2022.

Volymökning bygglövsansökningar

Under pågående pandemi har antalet ärenden inom bygglövsverksamheten ökat markant vilket gör att volymen ärenden är högre än tidigare år. Samma utveckling har setts i övriga kommuner runt om i länet. Det är främst ärenden kopplade till mindre hemmaprojekt som har ökat vilket är en effekt av pågående pandemi där både tillgängliga ekonomiska medel samt ökade behov i hemmiljö har lett till ökat hemmabyggande. Detta bedöms förändras i och med avklingande av pandemin men också sett till den planerade tillkommande byggnationen i kommunen där fler flerbostadshus och annan bebyggelse detaljplaneras. Volymökningen bedöms innebära en utökad handläggningskostnad med 1 mnkr som kommer att finansieras genom ökade intäkter på motsvarande summa.

Förändringar i Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen (PBL) förändras ständigt och inom det kommande året finns förslag på minst fem förändringar som påverkar handläggningen i olika aspekter. En tendens som kan utläsas i nya lagförslag är att förhandsprövning (avgiftsfinansierad tillståndsgivning) i delar föreslås ersättas av efterhandskontroll (skattefinansierad tillsyn). Förslagen bottnar i förenklingar för den enskilde men kan för kommunen ha effekten av ett minskat möjligt avgiftsuttag. Detta om lagen inte ändras så att bedriven tillsyn kan finansieras på annat sätt än genom skattemedel. Ett förslag om att kunna ta ut en tillsynsavgift för tillsynsärenden enligt PBL har utretts av Boverket som dock konstaterat att det inte är möjligt att genomföra¹. Även regeringens bygglovutrednings betänkande om förenklingar i det kapitel som gäller lov och anmälan i PBL² visar på att fler frågor kan komma att avgöras genom efterhandskontroll. Samtidigt innehåller utredningen förslag som kommer leda till att minskade resurser behövs för att handlägga lov och anmälan vilket kommer att förändra förhållandet mellan avgiftsfinansiering och skattefinansiering. Bygglövs- och tillsynsnämnden bedömer att den årliga justeringen av taxan för 2022 kommer att kunna finansiera de närliggande förändringarna i lagstiftningen. Om förslag som leder till att mindre av bygglövsverksamheten kan avgiftsfinansieras (förhandsprövning) och mer måste skattefinansieras (efterhandskontroll) blir till gällande lagstiftning så innebär det en stor förändring mot hur verksamheten idag finansieras.

Tillsyn bygglov

Under 2021 har bygglövsavdelningen påbörjat ett projekt för att hantera det stora antalet påbörjade tillsynsärenden som finns. Projektet är under 2021 bemannat inom befintlig budget men för att säkerställa att projektet kan fortgå till sommaren 2022 beräknas 0,5 mnkr behövas. Detta är ett engångsbelopp som behöver skjutas till för 2022.

Tillsynsärenden kan inte finansieras genom avgifter som övrig bygglövsverksamhet. Verksamheten renderar förvisso i att byggsanktionsavgifter tas ut i vissa ärenden. Handläggningen utmynnar dock även i ärenden som avslutas med avskrivningsbeslut för vilka avgifter inte kan tas ut. Frågan om att kunna ta ut handläggningsavgift även i tillsynsärenden har utretts men som beskrivs ovan har denna

¹ Boverkets rapport 2021:13, *Tillsynsavgift och byggsanktionsavgifter*, juni 2021

² SOU 2021:47, *Ett nytt regelverk för bygglov*, 2021

utredning resulterat i att det inte finns något förslag för att kunna ta ut tillsynsavgifter på liknande sätt som går för miljötillsynsärenden.

I augusti anställdes en tillsynsjurist för att kunna arbeta aktivt med de många tillsynsärenden som sedan gammalt finns i Huddinge kommun. För att kunna bibehålla en tillsynshandläggning som även ekonomiskt kan bära en stor mängd avskrivningsbeslut skulle den tjänsten behöva ha en delfinansiering om 0,25 mnkr från 2022 och framåt.

Investeringscontroller/konsultstöd för översyn av Huddinge kommuns anläggningsregister

Enligt reglementet ansvar klimat- och stadsmiljönämnden för anläggningsregister för kommunens publika fastigheter. Idag ligger delar av detta anläggningsregister för dessa publika fastigheter på kommunstyrelsen medan andra delar ligger under klimat- och stadsmiljönämnden vilket gör det svårt att överblicka. För att få en bra överblick behövs ökade resurser/tillfälligt konsultstöd som arbetar med detta. Förvaltningens stab och tillhörande ekonomienhet befinner sig organisatoriskt under bygglovs- och tillsynsnämnden och därför behövs resursförstärkning till denna nämnd. Kostnad för tillfällig förstärkning beräknas till 0,7 mnkr.

Efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen

Den 1 april 2021 trädde en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft. Genom förordningen förändras regelverket för finansieringen av livsmedelskontrollen. Den stora skillnaden är att dagens system med förskottsdebiterade årliga avgifter ersätts med ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Genom en övergångsbestämmelse till förordning (2021:176) får dock bestämmelserna om förskottsbetalade årliga avgifter i den numera upphävda förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter fortsatt tillämpas fram till utgången av 2023 i syfte att möjliggöra för en successiv övergång mellan avgiftssystemen. Förändringen sker i samband med att den svenska livsmedelslagstiftningen anpassas efter EU:s nya kontrollförordning (EU) 2017/625.1 Det är dock inte en konsekvens av det EU-rättsliga regelverket utan handlar om en förändring av det svenska finansieringssystemet.

Med anledning av det nya regelverket behöver kommunen ta ställning till hur kommunen ska gå över till det nya systemet med efterhandsdebitering på ett så smidigt och ändamålsenligt sätt som möjligt för såväl nämnden som berörda livsmedelsföretagare.

Förvaltningen gör bedömningen att den bästa lösningen för kommunen och näringslivet i Huddinge kommun är att både efterhandsdebitering och årliga avgifter tillämpas parallellt under åren 2022 samt 2023 för att helt övergå till efterhandsdebitering från 2024. Med det nuvarande avgiftssystemet betalar företagare sin årliga avgift även för de år de inte får kontroll. Verksamheten får sedan en kontroll som motsvarar all den kontrolltid som de har betalat för inom det kontrollintervall som gäller för den verksamheten. Kontrollintervallet kan vara flera gånger varje år upp till ett besök var fjärde år. Med anledning av att flera företag har inestående kontrolltid som de betalat in och som planeras att utföras 2022 samt 2023 och som måste återbetalas om det sker en övergång till efterhandsdebitering före 2024, anser förvaltningen att en parallell hantering av de båda avgiftssystemen är den bästa lösningen från och med 2022. Om efterhandsdebitering ska genomföras från 2022 i sin helhet kommer kommunen att behöva betala tillbaka de inestående

avgifter som företagen betalat in och där kontroll inte utförts. Förvaltningen skriver därför fram förslag på en ny taxa inom livsmedelskontrollens område till 2022 som möjliggör en parallell hantering av de båda avgiftssystemen. Förändringen innebär att bygglovs- och tillsynsnämnden behöver en engångssumma om 0,1 mnkr till 2023 för att helt kunna övergå till efterhandsdebitering.

Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, Food Contact Materials (FCM)

Den 27 maj 2021 beslutade riksdagen om en ny lagförändring som började gälla från 1 juli 2021: ”Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel”. Beslutet innebär att livsmedelslagens (2006:804) tillämpningsområde utvidgas till att omfatta material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Kommunerna har i och med beslutet fått ansvaret för att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller företag som bedriver tillverkning, förädling och distribution av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Den nya kontrollen ska finansieras med avgifter som tas ut i efterhand. Bygglovs- och tillsynsnämnden är ansvarig för att utföra de nödvändiga kontrollerna. Nu gällande taxa inom livsmedelsområdet (HKF 4030) behöver uppdateras för att nämnden ska kunna ta ut avgifter i enlighet med de nya bestämmelserna. Livsmedelsverket har rekommenderat kommunerna i Sverige att vänta med kontroller till åtminstone 2022 då Livsmedelsverket har förmedlat att de saknar kunskap och kompetens inom detta område och därför inte kan ta fram nödvändiga vägledningar till kommunerna förrän tidigast till 2022. Förvaltningen avser att följa Livsmedelsverkets rekommendation under 2021, dels för att nämnden redan har beslutat om en kontrollplan för livsmedelskontrollen som gäller för 2021 och dels för att taxa och kompetens saknas. I dagsläget vet inte förvaltningen exakt hur många nya kontrollobjekt som tillkommer eller hur lång tid som en kontroll kan förväntas ta men bedömningen är att nämnden förmodligen klarar av den ökade kontrollen med ordinarie personalstyrka, men det behövs ytterligare medel om 0,25 mnkr för att klara av service och rådgivning med anledning av denna nya lag från och med 2022. Service och rådgivning är en viktig faktor för att bibehålla nämndens fina NKI-resultat.

Ny lag - tobaksfria nikotinprodukter

I betänkandet SOU 2021:22 föreslås en ny lag och förordning om tobaksfria nikotinprodukter. Förslaget är att den nya lagen ska börja att gälla från 1 juli 2022. Den nya lagen ska omfatta tobaksfria nikotinprodukter som innehåller nikotin för konsumtion (den så kallade vita tobaken). Kommunerna föreslås att bli ansvariga tillsynsmyndigheter och att få rätt att ta ut avgifter för detta. I betänkandet framförs bland annat att märkning och hälsovarningar ska kontrolleras samt att marknadsföringen ska vara måttfull. Det föreslås vidare att alla företag som säljer dessa produkter ska anmäla det till kommunen samt att det införs en åldersgräns på 18 år för dessa produkter.

Förvaltningen avser att när lagen beslutats skriva fram ett förslag på ny taxa inom detta område. Bedömningen är att det utökade tillsynsansvaret kommer klaras av med ordinarie personal men att tillsynsavgifter behöver möjliggöras genom en ny taxa för att få kostnadstäckning för de utökade arbetsuppgifterna. Förvaltningen gör bedömningen att 0,1 mnkr årligen i utökade medel behövs för att klara av service och rådgivning med anledning av denna nya lag. Service och rådgivning är en viktig faktor för att bibehålla nämndens fina NKI-resultat. Reglementet för bygglovs- och tillsynsnämnden behöver uppdateras när lagen antagits.

Höjning av avgifter inom alkohol- och tobakstillsyn samt spel/lotterier:

För att öka självfinansieringsgraden till cirka 80 procent inom alkohol- och tobakstillsynen samt spel/lotterier skulle en justering av vissa delar av taxorna inom dessa områden behöva göras med en total intäktsökning om cirka 0,35–0,4 mnkr. Förändringen påverkar inte bygglovs- och tillsynsnämndens budgetram.

Förändringar inom lantmäteriavdelningen

Liksom inom bygglovsverksamheten har antalet ärenden som rör byggnation ökat inom kommunens lantmäteriverksamhet. Det gäller främst nybyggnadskartan som har en direkt koppling till bygglovansökan. Även omfattningen av andra ärendetyper inom mätning liksom lantmåteriförrättningar påverkas av en stor byggvolym.

Många kommuner strävar idag efter att effektivisera sin handläggning och sina processer för planering och lovgivning. En del i detta arbete är att göra nödvändig information, som regleringen i detaljplaner, digitalt tillgänglig och återanvändbar i interna handläggningsstöd och olika interna och externa e-tjänster. Avsikten med digitalisering är att informationen i detaljplanen ska göras digitalt tillgänglig på ett enhetligt sätt så att information ska kunna användas, tillgängliggöras och utbytas digitalt.

Boverket och Lantmäteriet har genomfört flera regeringsuppdrag inom området i syfte att ta fram vägledning och stöd. Det finns även pågående regeringsuppdrag. Även andra aktörer har genomfört utredningar och tagit fram underlag i syfte att underlätta digitaliseringsprocessen. Många kommuner har också påbörjat eller helt genomfört digitalisering av befintliga detaljplaner. I Huddinge behöver förutsättningarna utredas, vilket planeras påbörjas under hösten 2021. Vid beslut om att genomföra digitalisering av befintliga detaljplaner behöver projektmedel skjutas till under den tid som ett digitaliseringsprojekt pågår. En grov bedömning är att ett sådant arbete kan ta 3-4 år.

Konsekvenser av beskrivningar i inriktningsärendet

Sett från inriktningsärendet är det viktigt att belysa att frågan om ökade anslag till bostadsanpassningsbidragsverksamheten inte enbart härrör från ökade volymer utan även den kostnad som externa företag tar ut för att utföra åtgärderna. Effektiviseringar som genomförs inom avdelningen för att täcka upp för utebliven uppräknings av ökade lönekostnader kan inte också väga upp för ökade entreprenörskostnader.

Under 2021 har bygglovsavdelningen påbörjat ett projekt för att hantera det stora antalet påbörjade tillsynsärenden enligt plan- och bygglagen (PBL) som finns. Projektet är under 2021 bemannat inom befintlig budget men för att säkerställa att projektet kan fortgå till sommaren 2022 beräknas 0,5 mnkr behövas. Detta är ett engångsbelopp som behöver skjutas till för 2022 för att minska den stora mängd som finns gällande tillsynsärenden enligt PBL.

Tillsynsärenden kan inte finansieras genom avgifter som övrig bygglovsverksamhet. Verksamheten renderar i att byggsanktionsavgifter tas in. Handläggningen utmynnar dock även i ärenden som avslutas med avskrivningsbeslut för vilka avgifter inte kan tas ut. Vid tidpunkten för inriktningsbeslutet hade Boverket ännu inte lämnat sin slutrapport om att kunna ta ut en

tillsynsavgift men när verket nu meddelat att de inte ser en möjlighet att införa en sådan avgift kvarstår att en viss del av tillsynsarbetet måste finansieras av skattemedel. De 0,25 mnkr kan vara lågt räknat. För 2022 krävs således en förstärkning för denna verksamhet med totalt 0,75 mnkr (0,25 mnkr + 0,5 för tillsynsprojekt)

Med anledning av beskrivna förändringar behöver nämnden få förstärkning av den årliga budgeten, men även ett tillskott av engångskaraktär krävs för att klara av att gå över till efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen.

Service och rådgivning är en viktig framgångsfaktor för ett gott NKI-resultat. De tillkommande arbetsuppgifterna bedöms i dagsläget kunna klaras av med ordinarie personalstyrka, men det kan bli aktuellt att förstärka personalstyrkan om de nya lagändringarna visar sig innebära mer arbetsinsatser än vad som är möjligt att bedöma i dagsläget.

Justering av vissa delar i taxorna inom alkohol-, tobaks- och spelområdena kommer generera ca 350 000 – 400 000 kr på årlig basis. Dessa justeringar är nödvändiga för att öka självfinansieringsgraden inom dessa områden till cirka 80 procent.

Mål, indikatorer och målvärden

Nämnden har inför framtagandet av verksamhetsplanen för 2021 framfört att även nämndens tillsynsärenden enligt PBL bör mätas genom en indikator. I mars 2021 redovisades nämndens handläggningstider för tillsyn enligt PBL med förslag om att mediantiden för tillsynsärenden enligt PBL som saknar beslut ska mätas. Den låg vid mars 2021 på 9,5 månader.

Eftersom verksamheterna inom lantmäteriafdelningen är mycket olika till sin karaktär finns det anledning att mäta och visa separata mätetal för självfinansieringsgraden inom kommunala lantmäterimyndigheten, mät- och kartverksamheten och geodataverksamheten.

Taxor och avgifter

HKF 2200 justeras språkligt samt ändras genom både sänkning och höjning av några avgifter.

HKF 4210 ändras språkligt samt mindre justeringar för några verksamheter. Påverkan är marginell för företag och nämndens budget.

HKF 4230 ändras språkligt samt för att anpassa till efterhandsdebitering samt att möjliggöra för debitering vid kontroller av FCM.

HKF 4240 ändra språkligt.

HKF 4250 ändras genom höjningar av vissa avgifter.

HKF 4260 ändras genom höjningar av avgifterna.

HKF 1800 ingen revidering.

Investeringar

Pågående investeringar

Upphandling och införande av nya kartsystem pågår under 2021 i samverkan med övriga Södertörnskommuner. Driftstart för nya system, bland annat för ny webbkarta som används brett inom kommunen liksom på externa webben, kommer att ske under första kvartalet 2022. Alla system har ännu inte handlats upp men kostnadsnivån för investering och drift av de system som har handlats upp är gynnsam. Syftet är att erhålla ett bra kartbaserat systemstöd i de kommunala verksamheterna till en rimlig kostnad.

Då nuvarande ärendehanteringssystem för GIS-supporten inom geodataverksamheten tillhandahålls av den nuvarande leverantören av kartsystem behöver ett nytt ärendehanteringssystem införas. Det ska under hösten 2021 undersökas om det finns befintliga system inom kommunen som kan användas eller om upphandling behöver göras. Om upphandling ska göras innebär det en investeringskostnad under 2022.

Andra IT-utvecklingsåtgärder som planeras så som integration av olika verksamhetssystem med webbkartan samt fortsatt utveckling av användningen av programvaran FME Server för att effektivisera geodataanvändningen innebär inte några investeringsutgifter och utförs främst med egen personal.

Investeringar

Verksamhetsstöd Miljötillsyn

Nuvarande avtal för verksamhetsstöd inom miljötillsynsavdelningen löper ut januari 2024. Upphandling av verksamhetsstöd behöver därför genomföras under 2023. Beroende av utfallet i denna upphandling kan investeringsmedel komma att behövas. Om nuvarande leverantör vinner upphandlingen behövs inga investeringsmedel, men om annan leverantör vinner kommer investeringsmedel upp till 1,5 miljoner att krävas. Bytet från ECOS till Castor kostade 1,2 miljoner. Avskrivningstiden är 5 år.

RPA/automatisering Miljötillsyn

Förvaltningen ser framtida utmaningar och stora möjligheter inom digitalisering, särskilt inom områdena IOT (Internet of Things) och AI (Artificiell Intelligens). Till exempel skulle tillsynen kunna genomföras via teknisk övervakning eller med stöd av mobila enheter helt i fält. En fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering är nödvändig för att klara ökade behov i takt med en växande kommun. En växande kommun innebär fler förskolor, fler matställen, med andra ord fler ärenden. Totalt uppskattad investeringskostnad uppgår till 0,5 mnkr och med en avskrivningstid på 5 år.

Systemintegration Miljötillsyn

Systemintegration mellan Castor och andra system. Det finns behov av åtminstone två systemintegrationer. Dels är nämndhanteringen avhjälpt av en integrationslösning mellan Castor och kommunens gemensamma diariesystem, dels behöver Castor integreras med databas för

sensordata (IOT). Även integrationer med statliga system är aktuella. Kostnad om 0,3 mnkr och med avskrivningstid på 5 år.

Tillsynsstöd Miljötillsyn

Miljötillsynsavdelningen har identifierat produkter på marknaden som kan användas i tillsynen. Produkterna är dels applikationer som kan användas i den fysiska tillsynen men avdelningen har också identifierat applikationer för planering och uppföljning av tillsynsverksamheten. Kostnad om 0,2 mnkr och med avskrivningstid på 5 år.

Underhåll och upprustning av lokaler

Förvaltningen ser behov av att utrusta och underhålla lokalerna genom inköp av möbler och IT-utrustning för att underlätta fortsatt distansarbete. Kostnad om 0,5 mnkr och med avskrivningstid på 5 år.

Uppdatering av system Bygglov

Uppdatering av system genom främst systemintegration samt inköp av nya system för digitaliserad och automatiserad ärendehantering samt dialog/kommunikation med sökande och medborgare. Kostnad om 0,5 mnkr och med avskrivningstid på 5 år.

Lokalresursplan

Ej relevant för nämnden.